

1.7.5 Legislatíva týkajúca sa označení pôvodu a zemepisných označení vín

Ochranu označení pôvodu a zemepisných označení na úrovni EÚ upravuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 o vytvorení spoločnej organizácie poľnohospodárskych trhov a o osobitných ustanoveniach pre určité poľnohospodárske výrobky (nariadenie o jednotnej spoločnej organizácii trhov) upravuje dve samostatné skupiny chráneného zemepisného názvu: označenie pôvodu a zemepisné označenie a nariadenie Komisie (ES) č. 607/2009, ktorým sa ustanovujú určité podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 479/2008, pokiaľ ide o chránené označenia pôvodu a zemepisné označenia, tradičné pojmy, označovanie a obchodnú úpravu určitých vinárskych výrobkov (ÚPVSR, 2016).

Ochrana vín s označením pôvodu alebo zemepisným označením na úrovni EÚ nevyklučuje ich ochranu na národnej úrovni a zároveň ochrana na úrovni EÚ nie je podmienená národnou ochranou. Výrobca vín môže získať jednu z nich alebo obidve a po priznaní ochrany na národnej úrovni môže požiadať aj o zápis do medzinárodného registra Svetovej organizácie duševného vlastníctva v Ženeve.

Označenie pôvodu je názov oblasti, osobitného miesta alebo vo výnimočných a riadne odôvodnených prípadoch aj krajiny, ktoré sa používa na opis výrobku spĺňajúceho tieto požiadavky (ÚPVSR, 2016):

- kvalita a vlastnosti výrobku sú v podstatnej miere alebo výlučne ovplyvnené osobitným zemepisným prostredím s jemu vlastnými prírodnými a ľudskými faktormi,
- hrozno, z ktorého sa výrobok vyrába, pochádza výlučne z tejto zemepisnej oblasti,
- vyrába sa v tejto zemepisnej oblasti.
- výrobok sa získava z odrôd viniča patriacich k druhu „*Vitis vinifera*“.

Zemepisné označenie týkajúce sa vín je označenie odkazujúce na oblasť, osobitné miesto alebo vo výnimočných a riadne odôvodnených prípadoch na krajinu, ktoré sa používa na opis výrobku spĺňajúceho tieto požiadavky (ÚPVSR, 2016):

- má špecifickú kvalitu, povest' alebo iné vlastnosti, ktoré možno pripísať danému zemepisnému pôvodu,
- aspoň 85 percent hrozna použitého na jeho výrobu pochádza výlučne z uvedenej zemepisnej oblasti,
- vyrába sa v tejto zemepisnej oblasti,
- a získava sa z odrôd viniča patriacich k druhu „*Vitis vinifera*“ alebo z krížencov druhu „*Vitis vinifera*“ s inými druhmi rodu „*Vitis*“.

1.7.6 Zoznam tradičných pojmov týkajúcich sa vín, ktoré sú chránené Slovenskom v európskej databáze E-BACCHUS

Označenia pôvodu a zemepisné označenia vín podliehajú každoročnému overovaniu príslušným kontrolným orgánom. V prípade ochrany vín možno požiadať o konverziu označenia pôvodu na zemepisné označenie. V európskej databáze „E-Bacchus“ môžeme nájsť registrované označenia pôvodu a zemepisných označení vín chránených v EÚ v súlade s nariadením (EÚ) č. 1308/2013, zoznam zemepisných označení a pomenovaní pôvodu z tretích krajín, ktoré sú v EÚ chránené na základe dvojstranných dohôd o obchode s vínom zoznam tradičných pojmov, ktoré sú v EÚ chránené na základe nariadenia (EÚ) č. 1308/2013. Spolu ku dňu 19. 10. 2016 bolo v databáze „E-Bacchus“ chránených 459 názvov zemepisných označení týkajúcich sa vín. V rámci krajín EÚ najviac chránených názvov malo Taliansko (129), Grécko (116) a Francúzsko (75). Slovenská republika mala v databáze „E-Bacchus“ registrovaných deväť názvov (tab. 19). Prvé zápisy Slovenskej republiky do registra boli uskutočnené pred desiatimi rokmi v roku 2006, keď Slovenská republika dala chrániť šesť názvov, v tom päť v troch kombináciách (napr. Východoslovenský, Východoslovenská, Východoslovenské). Doteraz má Slovensko tri vína s „Chráneným zemepisným označením“. Pokiaľ ide o vína s Chráneným označením pôvodu, celkový počet chránených názvov v databáze „E-Bacchus“ v rámci EÚ je 1 291. Najviac chránených názvov má Taliansko (474), Francúzsko (376) a Španielsko (100). Slovenská republika má 17 chránených názvov vín s Chráneným označením pôvodu.

Tabuľka 19 Výpis „Chránených označení pôvodu“ a „Chránených zemepisných označení“ zriadený podľa článku 104 nariadenia (EÚ) č 1 308/2013 z databázy „E-BACCHUS“

Chránené označenie:	Číslo registrácie:	Označenie	Dátum registrácie:
Východoslovenský/ Východoslovenská/ Východoslovenské	PDO-SK-A1354	Vínos (CHOP)	17/02/2006
Stredoslovenská Stredoslovenské Stredoslovenský	PDO-SK-A1355		17/02/2006
Južnoslovenské Južnoslovenský Južnoslovenská	PDO-SK-A1356		17/02/2006
Nitrianske Nitriansky Nitrianska	PDO-SK-A1357		17/02/2006
Malokarpatský Malokarpatská Malokarpatské	PDO-SK-A1360		17/02/2006
Vinohradnícka oblasť Tokaj	PDO-SK-A0120		17/02/2006
Karpatská perla	PDO-SK-A1598		30/12/2011
Slovenský Slovenská Slovenské	PGI-SK-A1361	Vínos (CHZO)	21/12/2011

Registrácia označenia pôvodu alebo zemepisného označenia pre vína na Slovensku a v EÚ

Zápis označenia pôvodu alebo zemepisného označenia pre víno sa uskutočňuje v dvoch etapách. Prvá etapa prebieha na národnej úrovni a podieľa sa na nej Úrad priemyselného vlastníctva SR a Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. O ochranu označenia pôvodu alebo zemepisného označenia môže požiadať každá zainteresovaná skupina výrobcov alebo vo výnimočných prípadoch jednotlivý výrobca. Výrobcovia môžu predložiť žiadosť o ochranu len v prípade vín, ktoré vyrábajú. V prípade názvu, ktorý označuje cezhraničnú zemepisnú oblasť, alebo tradičného názvu spojeného s cezhraničnou zemepisnou oblasťou sa

môže predložiť spoločná žiadosť. Žiadateľ môže po odsúhlasení špecifikácie ministerstvom prostredníctvom úradu požiadať o ochranu označenia pôvodu vína alebo zemepisného označenia vína. Prihlasovateľ podáva žiadosť o zápis zemepisného označenia alebo označenia pôvodu na úrad (ÚPVSR, 2016). Žiadosť sa podáva trojmo v papierovej forme a elektronicky a musí obsahovať (ÚPVSR, 2016):

- názov a adresu žiadajúcej skupiny,
- žiadosť o registráciu označenia pôvodu alebo zemepisného označenia,
- jednotný dokument,
- špecifikáciu,
- prílohy (údaje o prírodných a ľudských činiteľoch, čitateľné mapy vymedzeného zemepisného územia v rámci EÚ, mapu s vyznačením územia v rámci Slovenska (s prírodnými útvarmi aj s hospodárskym členením) a mapu samotného vymedzeného územia, zmienky v literatúre s vyznačením prihlasovaného označenia, etikety a pod.).

Po zverejnení podstatných náležitostí žiadosti vo vestníku môže ktokoľvek podať v lehote troch mesiacov od tohto zverejnenia úradu námietky proti žiadosti. Námietky musia byť odôvodnené a musia v nich byť označené dôkazy, z ktorých vyplýva, že prihlasované označenie pôvodu alebo zemepisné označenie nespĺňa podmienky ustanovené nariadením na zápis do registra chránených označení pôvodu a zemepisných označení vedeného Komisiou. Ak žiadosť spĺňa ustanovené náležitosti a nebola zamietnutá, úrad zverejní jednotný dokument a špecifikáciu vína, zabezpečí k nim elektronický prístup a zašle stanovené náležitosti podľa nariadenia Rady na ďalšie konanie Európskej komisie (ÚPVSR, 2016).

Druhá etapa prebieha na úrovni Európskej komisie. Komisia preskúma, či žiadosť spĺňa všetky podmienky ustanovené nariadením. Ďalej posúdi predložené dokumenty a doklady. Komisia môže požiadať o doplnenie informácií týkajúcich sa žiadosti v lehote dvoch mesiacov od zaslania výzvy Komisiou. Ak žiadosť spĺňa ustanovené náležitosti, Komisia prijme vykonávacie akty týkajúce sa uverejnenia jednotného dokumentu a odkazu na uverejnenie špecifikácie výrobku v Úradnom vestníku EÚ a dňom zverejnenia začína plynúť dvojmesačná lehota na podanie námietok. Po uplynutí tejto lehoty (ak neboli podané námietky) Komisia schvaľuje vykonávacie akty, ktorými sa udeľuje ochrana označenia pôvodu alebo zemepisného označenia alebo vykonávacie akty o zamietnutí žiadosti. Po zverejnení vykonávacích aktov daný prihlasovateľ môže začať označovať svoje výrobky ako „Chránené zemepisné označenie“ alebo „Chránené označenie pôvodu“ a používať symbol EÚ (ÚPVSR, 2016).